

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה

נמצא בעמוד הבא

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

ובנימין בכה על צואריו... (בראשית מה. יד).

כתוב ב'מדרש רבה' (פרשה צג. יב) על פסוק ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך (בראשית מה. יד), וכי שני צוארים היו לו לבנימין, אלא אמר רבי אלעזר בן פרדת יוסף ראה ברוח הקדוש ששני בית המקדשות עתידין לבנות בחלקו של בנימין ועתידין לחרב, (בראשית מה. יד): ובנימין בכה על צואריו, ראה שמשכן שלה עתיד להעשות בחלקו של יוסף ועתיד לחרב.

וב'מדרש תנחומא' כתוב: כיון שראה יוסף שהיתה להם בנשה גדולה, אמר להו, גשו נא אלי, ויגשו. וכל אחד ואחד היה מנשקו ובוכה עליו, שנאמר: וינשק לכל אחיו ויבך עליהם. וכשם שלא פיס יוסף את אחיו אלא מתוך בכה, כך כשינגאל הקדוש ברוך הוא את ישראל, מתוך בכה הוא גואלם, שנאמר: בככי יבאו ובתחנונים אוכלים אוכלים אל נחלי מים בדרך ישר לא יכשלו בה כי הייתי לישראל לאב ואפרים בכרי הוא (ירמיה לא. ח). ובמדרש 'מנחת יהודה' למהר"י גיזפאן זצ"ל כתב: ויבך, הנה בראותו שלא דברו אחיו עמו, אז בקש לעשות הוראה שיכירו ששלום יש לו עמהם, שבנימין בכה על צואריו ולא נשק לו, אבל וינשק לכל אחיו ויבך על צרת עצמם, ואחר כך דברו אחיו אתו. או שנשק לכל אחיו למען יכיר בפניהם, ואז הכיר שרעה מעותדת לבא עליהם בעצמם להתגלגל בעשרה הרוגי מלוכה ואז ויבך על עצמם, מהו ועתה אל תעצבו, אבל לאחר זמן תעצבו (רבי משה אלשיך). וביארו המפרשים שרק יוסף בכה על אחיו אך אחיו (מלבד בנימין) לא בכי כלל.

ועל פסוק ויבך יוסף מרובתו ויעל לקראת ישראל אביו ויגשו אליו ויפל על צוארו ויבך על צוארו עוד (בראשית מו. כט), כתב ב'תרגום יונתן בן עוזיאל'. וטקסי יוסף ארתיכיה וטליק לקדמות ישראל אביו לגשו וקדם דאשתמודעיה אביו סגד ליה ואתחייב למיהוי שניו קטיעו ותהא ואתחייב ליה ורבו על פריקת צוניה ונבא על צוניה תוב על דסגד ליה: כלומר, שבכית יוסף היתה על חטאו שגרם לאביו שהשתחוה לו.

תורתנו הקדושה מלמדת אותנו שהאדם לא יבכה בכיה שאין בה ענין. דהיינו שבכיתו תהיה רק על דבר רוחני, ועל כן אחי יוסף לא בכי עליו כלל היות ולא ראו צער רוחני, והעניין הרגשי לא גרם להם לבכות על אף שאין ספק שהיה קיים. ומי לנו גדול מיעקב אבינו ע"ה שכל חייו בכה על יוסף ולא אבה להתנחם. ולעומת זאת כשראה את יוסף לא בכה כלל אלא קרא קרית שמע, כי היה מקובל לו שאם בניו לא ימותו לו בחייו לא יראה גהינם ועל זאת בכה שנעלם לו ילד וחשש מפני זה, ולכן כשראה את יוסף לא היה לו צורך לבכות.

ועל דא קא בכינא, שדורות ראשונים אבותינו ואמותינו הקדושים סבלו צרות רבות וייסורים, ועכ"ז לא בכי על צרותם אלא בכי על חטאיהם ועל פרצות ברוחניות. וכשבכו על רוחניות לא הסתירו זאת אלא בכי לעיני כל למען יראום ומהם ילמדו ויבינו חומרת וכאב העניין. לא יפלא שבניהם המשיכו דרכם בגאון ובנחישות ומסרו נפשם על הרוחניות ואילו את הגשמיות הדחיקו הצידה. ועל כן כשאב או אם המשפחה אינם יכולים להתאפק מבכיתם מחמת איזה צער גשמי, אל יעשו זאת לנגד עיני ילדיהם, אלא ילכו החדרה ויבכו שמה.

ואעלה על נס את אימי מורתי ע"ה (כתבתי 'מורתי' על אף שאין זה מקובל בקהילותינו, היות ואבי ע"ה נפטר עלי בעודי קטן בגיל שמונה, ורוב ככל חינוכי וגידולי לתורה ויר"ש היו מאימי ע"ה) אשר סבלה יסורים רבים וקשים שאם אתחיל לפרטם יכלה הדיו ותכלה היריעה, ולכן אזכיר רק בקצרה ממש בראשי פרקים כאשר חלתה במחלה הנוראה ובפתע פתאום נפטר אבי ע"ה והיתה צריכה לגדל אותנו שבעה ילדים כשהגדול עדיין לא הגיע לגיל מצוות והקטן היה בן תשעה חודשים, והיא מטופלת בטיפולים עקב מחלתה, וביתנו היה קטן ובאמצע שיפוץ הרחבתו, כאשר העניות שררה והיו מנת חלקה, והשכנים אשר גרו בסמיכות אלינו היו אינשי דלא מעלי. ועכ"ז מעולם לא הראתה לנו שום כאב צער ודאגה, והבית היה מלא תמיד שמחה.

ואפילו בעת פטירתו הפתאומית של אבי ע"ה שנלב"ע בדום לב בעלות השחר ביום שבת, כאשר אנשי ההצלה (מד"א) שהגיעו היו צריכים לבשר לה את הבשורה הקשה, יצאה עמהם לשער החצר לבדה. אני שהייתי קטן בגיל שמונה בלבד הסתתרתי מאחורי דלת המטבח והצצתי מבין החרקים לעברם, וראיתי שהם אומרים לה דבר מה, ואז היא בכתה שם לבדה בכיה קצרה ומחתה את דמעותיה ונכנסה הביתה כאילו כלום לא קרה ולא אמרה לנו דבר. וכשהגיע עת תפילת שחרית של שבת, שלחה אותי עם אחי הקטן ממני להודיע בבית הכנסת שאבא נפטר. כשהיא בקשה ממנו זאת, היא אמרה זאת בצורה פשוטה בקול ברור וללא בכיה ודמעות כלל, ודבר זה החדיר בנו עוז ותעצומות. עד כדי כך שכל הדרך לבית הכנסת אחי ואני התווכחנו מי יאמר זאת למארי בבית הכנסת, וכשהגענו אמרנו שנינו יחדיו ורק אז פרצנו בבכי. ולעומת זאת כאשר אחד מאחי גור את פאותיו (סימניו) וקונן, אז היא בכתה בפני הרואים ולא הסתירה דמעותיה.

על כן יבכה האדם לנגד בניו על חרבן בית מקדשינו, על חטאתינו ועל מעלנו, על תורת ה' אם אינו זוכה להבינה, על גידול בניו שילכו בדרך ה' וכו'. ואז בעה"ת יזכה לבנים צדיקים יראי ה' אוהבי תורה ומקיימי מצוות, אכ"ר.

לידידינו וחברינו חשקט וחנעלם אך ידיו רב לו ושכמו מורם מעם חרב אליהו גספן חייז אשר מאז ומתמיד נחלץ חושים לחיות מן חמסייעים לעדת תימן בכלל ולקהילה הקדושה פה עירנו אלעד. יחא רעוא שיזכר לבנים ובני בגים עוסקים בתורת אלהים ודשנים ורעננים, ויזכה תמיד לחיות מן חנותנים וחמסייעים, אכ"ר.

תפארת בנים

חולקו פרסים לכל התלמידים המשתדלים להשכים ולהגיע עוד קודם התפילה לת"ת לשיעורו היומי של מנהל הת"ת הרב אליהו נהרי הי"ו המכונה בדרכי אבותינו וע"ג. שלושת התלמידים אשר מגיעים כמעט בכל יום קיבלו אף תעודת הערכה הלא הם: אליסף דחבש, יהודה ינאי, דן גיסין הי"ו

פתרונות לפרשת 'מקץ'
אחודה חידה! יוסף גימטריא 21 כמנין
שם אהיה שהיה ה' עמו בכל עת.
הזוכה: מאיר עדן.
מי בתמונה? הרב חיים חוברת.
הזוכה: ינון סולימן.

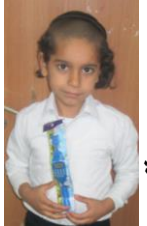
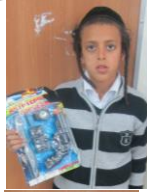
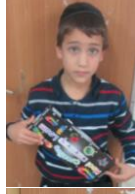

איזה חידה!
הברכה שהיא קדלה, מהי?
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

עקב חוסר מקום בשבוע
הבא יובאו עוד מהנעשה
בת"ת בימי חנוכה
בעה"ת כל"נ

שו"ת להראב"ע זלה"ה על 'צדיק וטוב לו'

מצאתי בספר משפט צדק דף ל"ה ע"א וז"ל בספר ידי משה על חמש מגילות להגאון רבי משה אלמושנינו בעל המחבר ספר תפלה למשה דף קס"ח וז"ל הגאון הראב"ע כאשר נשאל על תלונת צדיק וטוב לו תמה הלוא ק"ו ממשפט אנשי שלא ישיגו אותו הבלתי בקי בחכמה מכל שכן שאין להביא משפט אלהי יתברך.

וראיה ממה שקרה לו פעם אחת עם שני אנשים שהלכו בדרך והיה לאחד מהם שלושה חלות לחם ולהשני שני לחמים ובא אורח אחד שלא היה לו לחם לאכול והתחבר עמהם בדרך וביקש מהם להאכילו מפיתם ונתרצו לו ואחר שאכלו הגי' אנשים את החמשה לחמים נתן להם על החלק שאכל מפיתם ביחד חמשה זחובים ונפל מחלוקת ביניהם איך יחלקו והאורח הלך לו ונסע לדרכו בעל גי' החלות היה שואל גי' זחובים לחלקו כי אמר שהיו שלושה חלקי לחם שלו ושני חלקים לחבירו ובעל שתי החלות היה אומר שיחלקו הזחובים לחצאים יען כי כך אכל מלחמו האורח כמו מלחם חבירו כי האורח לא היה מקפיד לאכול שני חלקים מחלקו ושליש מחלק חבירו רק אכל בשוה יצאו לדין לפני שופט אחד חכם וגזר שהבעל גי' חלות יקח ארבע זחובים ובעל השתי חלות יקח זהוב אחד והיה הפסק הזה לשחוק והיתול בעיני כל שומע דהרי בעל גי' חלות עצמו לא היה תובע רק גי' זחובים בלבד והוא גזר ליתן לו יותר ממה שתבע. ובאו לפני הראב"ע ז"ל שהיה מופלג בחכמות לשאול אותו בזה. אז השיב להם אוי שוטים אם אין ביכולת להבין משפט בשר ודם איך יוכלו להבין משפט המלך העליון שהוא מקור כל החכמות והידיעות והבינות בלי תכלית. וביאר להם שטעם כי כל אחד משלשתן אכל שליש הלחם יען כולם אכלו בחברה בשוה וכאשר נחלק כל לחם לשלושה שלישים נמצא שהם חמש שלישים וכל אחד אכל חמשה שלישים ובהיות שהבעל שתי החלות אכל חמשה שלישים לא נשאר מלחמו לחבירו רק שליש אחד שהיה כל לחמו שני לחמים רק ששה שלימים ובדין לקח זהוב אחד ובעל השלוש החלות היה לחמו תשעה חלקים ואכל הוא חמשה נשאר לחבירו שאכל מן חלקו ארבעה שלישים ובדין נתנו לו ארבעה זחובים עכ"ל ודפח"ח.

ואני הצב"י יבי"ע זכיתי וראיתי את זה נדפס בסי' ידי אליהו דף ק"ג תלי"ח.

מתוך צילום כתיבת יד למהר"ר יחיא בן יחיא עומייסי צעוק"ל

צמצוחי לשון

בְּלִמּוּס – מה שכיום אומרים בולמוס

פניני הלכה

מנהגינו להתיר לומר פסוקים של תורה נביאים וכתובים על פה

גמרא (גיטין סו) דרש רבי יהודה בר נחמני מתורגמניה דרבי שמעון בן לקיש, כתיב (שמות לד. כז) כתוב לך את הדברים האלה, וכתוב (שמות לד. כז) כי עי"פ הדברים האלה, הא כיצד. דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן על פה, דברים שבעל פה אי אתה רשאי לאומרן בכתב.

וטעם הדבר כתב הר"ן (על הרי"ף במגילה פרק הקורא עומד סי' אי קל"ג) משום דברים שבכתב איכא מילי טובא דמידרשי מתוך הכתב, כגון חסרות ויתרות וקרי ולא כתיב ודכוותיה, ואי אמרת להו על פה בצרי להו וכו'.

וכתב מהר"ץ (ח"א עמי יב) דנהגו לקרות פרשת התמיד על פה (לא דוקא פי התמיד המשך בעמוד הבא

לרפואת
יחיא בן שלום
בתוך שכחע"י

לזש"ק
שלום בן יעקב
ומירב טליה בת מנשה

לזש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

מחידושי רבותינו

רב עזר יוסף בני חי וגו' (בראשית מה. כח).

אמרו רז"ל בזכות יוסף יצאו אבותינו ממצרים. והענין כי רפ"ח ניצוצי הקדושה של אדם הראשון רובם ניתקנו ע"י יוסף, ר"ב על ידי יוסף ופ"ו על ידי ישראל. וזהו שאמר יעקב אבינו ע"ה: רב עוד יוסף בני חי, סוד ר"ב ניצוצות שניתקנו על ידו. עוד גימטריא יסוד השיא מדת יוסף. חי הוא ג"כ ביסוד. וז"ש: וישלחו מעמק חברון, מלמד שרמזו לו יעקב ליוסף שהוא יגרום על אחיו ועליו שירדו למצרים, וישתעבדו רד"ו שנים לפרעה במצרים כמנין עמק שהוא גימ' רד"ו, ואח"כ יעלו ממצרים שהוא עומק הגלות, מלמד שרוה"ק נזרקה באותה שעה ביעקב אבינו ע"ה, שהיה ר"ל מחברון, אמר מ"ם של מחברון ורוח הקודש אמרה עמק, חזר ואמר מחברון, ולכן אמרו בזכות יוסף יצאו אבותינו ממצרים. עוד טעם אחר חברן חסר וא"ו, גימ' סר, וזהו עפ"י מ"ש עינא ולבא תרי סרסורי דעבירה, מלמד שרמזו לו אביו שבהיותו במצרים לא ירים עינו ויסתכל בבנות מצרים ויהיה מהרהר בלבו ח"י, וע"כ אמרו שבנות מצרים היו זורקות לפניו מור ואפרסמון כדי שירם עינו ויסתכל בהם, והוא היה צנוע ולא היה מסתכל בהם. ובגמ' יוסף נשתעבדו ישראל במצרים ובזכותו עלו.

ימי שני מוגרי שלשים ומאת שנה וגו' (בראשית מז. מט).

פירוש ענין זה הוא: כי ק"ל שנה היו בסוד ק"ל גבורות, ולכן נחסרו משנות יעקב ל"ז שנה. ולכן כל המשתדל בתורה אזי מוסיפין לו מאותם השנים, וזהו: ויסיפו לך שנות חיים, דהיינו מאותם השנים שנחסרו משנות יעקב שנקרא חיים, וכמ"ש רז"ל: יעקב אבינו לא מת, גם הוא סוד עץ החיים.

(ימקום מקדשי למהר"ח סנאני זצוק"ל)

בדרכיהם אתהלך...

הבריחה! (חלק ד')

בכדי שלא יגלו אותו ויהרגו אותו במקום לבש הרב בגדי אשה (בגדיה של אמו) אשר קיבל אותם מאשתו עוד בהיותו בכלא. בכל אותו זמן אשתו של הרב חיכתה לו בחוץ, לראות מה יעלה בגורלו. וכשיצא הרב היא לא זיהתה אותו עקב תחפושתו, על כן קרא לה הרב בשמה. כשהיא שמעה אותו נדהמה לראותו כי לא האמינה שיצא חי מהמקרה הזה, או שלכל הפחות ישאר במאסר בכלא וימוק שם.

מחמת קוצר הזמן שיתגלה הדבר, חשו להזדרז שניהם לברוח עוד בשעת לילה מאוחרת מצנעא לעדן אך היה עליהם קודם לשוב לביתם הנמצא ברחוב הנקרא 'פיש אלעקרי'. ברחוב זה יש עמדת שמירה של חיילי האימאם הנקרא 'נובה'. בחסד ה' כשהם הגיעו לעמדת השמירה, באותו זמן החיילים הלכו לאכול ארוחת בוקר דשנה, לפני צום הרמדאן אך השערים והדלתות של החומה היו סגורים. מכיון שכך טיפסו הרב ואשתו ונכנסו מהחלון של ה'נובה', ובעזרת חבל הצליחו לטפס על החומה, כאשר קודם טיפסה אשת הרב והרב אחריה, והשתלשלו מעבר לחומה המקיפה את צנעא לבית הקברות.

בהזדרזות זהירה התחילו הרב ואשתו להתרחק מהעיר כאשר הרב מכוסה כולו עם בגדי אשה ורק עינו מגולות. עם עלות השחר ראו אותם כמה חיילים עצרו אותם ושאלו את אשת הרב, מי האשה הזאת עמך? השיבה להם, היא אחותי והיא אילמת. שאלוה החיילים, להיכן אתן הולכות? השיבה, לבני עוואם (שם מקום) להתפלל אצל הספר 'יתם' (ספר תורה נודע בקדושתו בתימן).

המשך בשבוע הבא אי"ה בל"ג

פניני הלכה

המשך מהעמוד הקודם

כמבואר בשולי מעיל ס"ו ו' אות כ"ה ד"ה ויש) ואין חוששים משום דברים שבכתב אינך רשאי לאמרם על פה, דלא אמרינן כן אלא בתורה שמא יאמרו חסר משם, אבל בתפילות אין לחוש כדאיתא בירושלמי. והר"י (צ"ל הר"ף, בארות יצחק ה"י ברכות השחר את מ"ב ד"ה ובלחם) תנ"י, דוקא להוציא אחרים י"ח. וי"א דוקא דבר שאינו שגור אבל אם היה שגור שרי (הרד"א). והב"י כתב כל זה בסימן מ"ט.

והרמב"ם (ה"י תפילה פ"ב ה"ח) כתב וז"ל: הקורא יש לו לזלג ממקום למקום בענין אחד כגון (ויקרא טו. א) 'אֲחֵרֵי מוֹת' [ויקרא כג. כז] 'אֵדָּ בְּעֶשְׂרֵי שְׁבַע־שָׁנָה' (ויקרא כא. א) 'אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים'. והוא שלא יקרא על פה שאסור לקרות שלא מן הכתב אפילו תבה אחת. ולא ישקה בדלוג אלא כ"ד שישלים התרגום תרגום הפסוק:

וכתב בבארות יצחק (ה"י ברכות השחר את מ"ב ד"ה והנראה) דנראה מדברי הרמב"ם שכל דין דברים שבכתב וכו' אינו אלא בקריאת ספר תורה, מדלא הזכיר דבר זה אלא התם גבי קריאת התורה לחוד. וזה כפי שהביא הרד"א בשם הירושלמי (מובא לעיל, ויעיין בבארות יצחק שם ובשולי המעיל שם שהאריך בנדון).

וכן העלה בספרו שני"ה (סימן א' ה"ז) שמנהיגו להתיר לומר פסוקים של תנ"ך בכל גזונא.

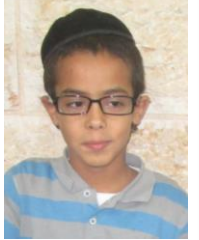
לעילוי נשמת

חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

תפארת בנים

זכו בשעון יד מחשב / ספר במבצע
'הזמן עובר ואינו חוזר'
 התלמידים היקרים
אליסף דחבש נ"י אביתר לוי נ"י
משה חיים דוד נ"י ידידיה לוי נ"י
נתן דוד צוביירי נ"י אלעזר שמחי נ"י
 יה"ר שיזכו להמשיך

להיות תמיד
 מן הראשונים
 לכל דבר
 שבקדושה,
 אכי"ר

בימי חנוכה יצאו חלק מלמידי
 הת"ת ליער הסמוך ולמדו תורה
 במערה להרגיש מקרוב את
 תחושת היהודים בימי החשמונאים

**מחשיבים במלוא המרץ
 ומגיעים ראשונים לכל שיעור
 לכל עניין של קדושה!!**

יש קונה צולמו בשעה אחת!
אברק / ת"ח יקר! את הנק
רובה לזכות, ומאור נשמתך
להצניק שעה אחת בשבוע
סיוע לימודי אילדי החמה,
ולק תצמוח הזכות,
וכאמילק הטוב ויליק ה'
לפניק הדק סוביט.
זכר צמנו קשר: 050-4150896

ברכת יישר כח גדול!! לידדינו רם המעלה
 הראשון לפרויקט
 'יש קונה עולמו בשעה אחת'
 הרב **איתמר דחבש** הי"ו
 יה"ר שיזכה לראות את כל יוצאי חלציו
 הולכים בדרכי טובים צדיקים וברים ות"ח
 ידועים ומפורסמים, ירבו כמותו!!

חכמי תימן

הרב חיים ב"ר משה יצחק הלוי
 נולד בצנעא בשנת תרמ"ז.
 אחיו של רבנו יחיא יצחק הלוי.
 עלה לארץ ישראל בשנת תרפ"ב, וקבע מושבו בירושלים. מבוני העיר, וממסדי שכונת מחניים. רב ומחנך דגול על פי מסורת תימן. הקים את תלמוד התורה "ענף החיים", ולידו ישיבת ימי"ן משהי ע"ש הרב יחיא מ"שה יצחק הלוי, ועל ידו בית כנסת. הוציא לאור סידור "ענף החיים".

נפטר
 בירושלים
 ביי"ט תשרי
 תשל"ו

התודה...

למשפחה היקרה והנפלאה
 משפחת **אברהם** הי"ו
 על נדיבותיהם הרבות ודאגתם
 המתמידה, לתת ולתת ולהזור
 ולתת מכל אשר לאגל ידם

על כן תשכון

הברכה...

בביתם ויראצו אורה זו תורה
 שוכנת קבע במשכנתם. וכל
 טוב יהיה מנת חלקם. ולעד
 ולעולמי עד יזכו לתת תמיד
 מאשר להם. ולא יודקו לאף
 אדם לעולם, אכי"ר

הערות, הארות ותשובות לחידות
 ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
 או במייל:
 Nahari@enativ.com

ניתן להקדיש את העלון להצלחת, לרפואת, לעילוי נשמת
 שם אחד - לשבוע 50 ש"ח. לארבע שבועות 150 ש"ח.
 לשנה - הודאת קבע של 50 ש"ח למשך שנה.
 לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022